

FÖRST, adv. 1) (i fråga om rum) Främst, i främsta rummet. *F. står hufvudbyggnaden och bakom den ligger de andra byggnaderna. Sticka in hufvudet f.*, förr än den öfriga kroppen. — 2) (i fråga om tid) a) Före alla andra. *Han kom f. af alla. Han svarar alltid f.* — b) Förr än något annat sker. *Låt oss skriva f.* — c) I förbindelse med tidsbestämmande adverbier eller substantiver betyder *Först*: icke förr än, t. ex.: *Han kom f. då, när det var för sent. Då f., nu f. kom han. Då f., när vi skildes åt, funno vi, att . . .*, icke förr än vi &c. *I går f. fick jag veta det. Det sker f. om söndag, f. nästa år.* — 3) Främst i ordningen. *F. i läget gingo lifdrabanterna; dernäst kommo alla embetsverkens tjänstemän. F. på listan står herr N.* — *Syn.* I första rummet, Främst. — *Konj.* 1) I början, då. *F. han tillträdde syslan, var han mycket ordentlig. F. de blefvo gista.* — 2) (pop. o. fam.) Allenast, om allenast. *Det gör ingenting, att det går litet emot, f. det lyckas.* — *F. och främst*, adv. I främsta rummet, förnämligast, framför allt annat. *F. och främst är att märka, att . . .*

FÖRSTAD, förstäd, m. 3. pl. — *städer.* 1) (ursprungligen) Utom ringuren belägen del af en stad. — 2) Stadsdel, som ligger utom den inre, egentliga och ursprungliga staden. *Norr- och Södermalm, Kungsholmen, Ladugårdslandet och Djurgårdsstaden äro Stockholms f-äder.*

FÖRSTE, m. 2. pl. — *tar.* Se *Furste*. — Brukad mest i det äldre språket. *Förliter eder icke uppå f-tar &c.*

FÖRSTEG, förstég, n. 3. 1) (egentl.) Steg, som man, vid gående o. s. v., tager före någon annan. Brukas i denna bem. mera sällan. — 2) (fig.) Företråde, fördel framför annan. *Hafva, få f-et framför någon. Taga f-et af någon.* — *Syn.* Se *Försprång*.

FÖRSTELIG, se *Furstlig*.

FÖRSTELNA, förstelna, v. n. 1. Alldeles stelna. *F-d af köld, mycket frusen.* — *Förstel-nande*, n. 4.

FÖRSTENA, förstena, v. a. 1. 1) Förvandla till sten. *Medusa hufvud f-de alla, som sågo det.* — *Syn.* *Petrificera, Stenvandla.* — 2) (fig.) Göra någon alldeles stum och orörlig af häpenhet, o. s. v. *Denna oförmödade syn f-de honom alldeles.* — *Part. pass. F-d* brukas ofta nästan adjektivt, isynnerhet om naturföremål, t. ex.: *F-e djur, snäckor, fiskar, växter*, som under tidens längd genom inverkan af något främmande ämne fått egenskap af sten.

FÖRSTENANDE, n. 4. Verknigen, då något förstenas.

FÖRSTENDÖME, n. 4. Se *Furstandöme*.

FÖRSTENING, f. 2. 1) Se *Förstenande*. — 2) Förstenadt ämne. Jfr. *Petrifikal, Stenvandling*.

FÖRSTFÖDD, a. 2. Som bland syskon först blifvit född. *Deras f-e son.* — Brukas i bestämd form stundom såsom substantiv: *Den f-e.*

FÖRSTFÖDING, m. 2. Den, som ibland syskon först blifvit född.

FÖRSTFÖDSEL, m. sing. Händelsen, omständigheten, att någon födes först ibland flera syskon.

FÖRSTICKA, försticka, v. a. 3. (böjes som *Sticka*) Gömma. — *F. sig*, v. r. Gömma sig. — Ordet, bildadt efter det tyska *verstecken*, brukas mindre ofta.

FÖRSTINNA, se *Furstinna*.

FÖRSTKOMMANDE, förrstkämmanne, a. 1.

Som kommit först. Brukas oftast substantivt: *Den f.*

Anm. Ordet bör rättast skrivas tillsammans, ej *Först kommande*, emedan det då skulle uttalas förrst kämmanne, hvilket vore helt och hållet stridande mot bruket.

FÖRSTLING, m. 2. 1) Första årsfrukten af jord; äfv. djur, som först på året blifvit födt af en hjord; äfv. unge, som först blifvit född af en djurhona. *F-en af frukten, af hjorden. Denne kalf är f-en af den svarta kon, ni ser.* — 2) (fig.) En persons första snillealster. *Denna skrift var f-en af hans snille.*

FÖRSTNING, f. sing. (föråldr.) *I f-en*, i början.

FÖRSTNÄMD, förrstnämd, a. 2. Som först blifvit omnämd. Brukas stundom substantivt: *Den f-e.* — Bör ej skrivas *Först nämnd*; jfr. *Anm.* under *Förstkommande*.

FÖRSTOCK, förståck, m. 2. Framstycket på en gevärsstock.

FÖRSTOCKA, förståcka, v. a. 1. 1) (föga brukl.) Se *Stocka*. — 2) (fig.) Förhärda. *F. sitt hjerta.* — *F. sig*, v. r. (fig., bibl. o. i kyrklig stil) Se *Förhärda sig.* — *Part. pass. F-d* brukas nästan adjektivt, t. ex.: *F. syndare, f-thjerter.*

FÖRSTOCKELSE, f. 3. Se *Förhärkelse*.

FÖRSTONE, förrståne. *I f.*, adverbialt uttryck, som betyder: *I början.* Brukas mest i tal-språket.

FÖRSTOPPA, förstoppa, v. a. 1. (t. *verstopfen*) (med.) Orsaka förstoppning. Brukas mest absolut, t. ex.: *Mat, som f-r.* — *Part. akt. F-nde* antager stundom adjektivt natur, t. ex.: *F. födoämnen.*

FÖRSTOPPNING, f. 2. Sjukligt tillstånd, då den vanliga, regelmässiga tarmutömmingen är hämmad, d. v. s. då man ej har öppet lif.

FÖRSTORA, förstöra, v. a. 1. 1) Göra större (både i fysisk och moralisk mening). *Denne furste har mycket f-t sina stater, sitt rike, sitt välde, sitt område, sin makt.* — *Syn.* Utvidga. — 2) Göra, att något synes större, än det i verkligheten är. *Delta synglas f-r föremålen.* — 3) Gifva det, man säger, skrifer eller gör, en karakter af storhet. *Han har vetat f. sin hjelte, utan att träda sanningen för nära.* — 4) Öfverdrifva. *Ryklet f-r allt* — *Syn.* Se *Öfverdrifva.* — *F. sig*, v. r. Utvidga sitt område, sin makt. *Ryssland har f-t sig på sina grannars bestnad.*

FÖRSTORANDE, n. 4. Handlingen, hvarigenom något förstoras.

FÖRSTORING, f. 2. 1) Se *Förstorande*. — 2) Det, hvarmed något förstoras eller blifvit förstoradt. *Genom Finlands eröfring vann Ryssland en betydlig f.*

FÖRSTORINGSGLAS, n. 3. Se *Mikroskop*.

FÖRSTRÄCKA, försträcka, v. a. 2. 1) Allt för mycket utsträcka. Brukas för denna bem. endast i uttrycken: *F. en lem*, genom någon händelse råka att sträcka ledbanden till en lem, så att den kommer ur led. *F. en sena*, sträcka den så, att den kommer ur sitt läge. — *Syn.* *Förränka.* — 2) a) Lemna (penningar) i förskott. *F. någon penningar till ett företag.* — *Syn.* Se *Försträcka*, 3. — b) Lemna (penningar) till låns. *F. någon en summa mot 6 pr. ränta.* — *Syn.* Se *Låna.* — *F. sig*, v. r. Försträcka en lem. — *Försträckande*, n. 4. o. *Försträckning*, f. 2.

FÖRSTRÖ, förströ, v. a. 2. 1) (egentl.) Strö åt alla håll; äfv. utströ helt och hållet. — 2)